

Zadní Vchod

**... u stolu, sklenky,
hudba se slovy splívá,
vlnivá linie doutníku
druhý hlas jim zpívá...**

Chtěli bychom vás pozvat na večer autorského čtení žáků výtvarného oboru ZUŠ Olešská. Ve středu 31. května 2006 se Strašnická trmalova vila (ulice Vilová 11) promění v kavárnu prvorepublikového stylu. Přijde tedy v začátek večera (19:00) v dobovém oděvu a poslechněte řadu vlnících literárních příspěvků, libé tóny regtimového klavíru.

Sponzorskou firmou je AVANT ADVERTISING s.r.o.

Základní umělecká škola Olešská
telefon: 274 819 024, <http://www.zus-oleska.cz>

„Omlouvám se, ale už musím jít. Jdeme s Margaret na ples. Přijdu zítra asi v deset.“ říkám, i když vím, že stejně nepřijdu. Tahle práce byla jenom zástěrka.

„Jasně. Už se budou jen strhávat omítky. Zatracený povodně. Užij si ples, Tonny. A pozdravuj ode mě tu kočku!“

„Kterou?“ houkl jsem s úsměvem přes rameno.

„Obě,“ dolehla mi k uším odpověď

Vyšel jsem z domu v pracovním oblečení. Bydlím kousek odtud, povodně nás však našťěstí nezasáhly. Trošku se projdu, umyju se a se ženou zajdeme na charitativní ples pro postižené povodní. Budou na něm i lidé z rodiny. To je hlavní důvod, proč tam jdu. Dnes jsem zlikvidoval cíl. Nikdo si při práci ani nevšiml, že jsem na půl hodinky zmizel a udělal toho židovského klenotníka. Myslím, že dlužil výpalné.

Další zákazník vkročil do obchodu. Byl to vyšší muž, asi pětáctyřicet, neoholený, zaprášený, šedý klobouk mu zakrýval oči.

„Budete si přát pane?“ oslovil jsem ho vlídným hlasem.

„Já nic.“ Řekl skoro jakoby se styděl. Má basový hlas, příjemný. Pořád se dívá do země. „Ale nezaplatil jste výpalné Donu Salierimu.“

Jak pronesl *Donu Salierimu*, zvedl hlavu a zadíval se mi do očí. Po zádech mi přejel ledový pot. Ty oči. Ty tmavě modré oči. Oči ve kterých nebylo nic, nenávisť, strach, lítost, prostě nic. Jen jako bezedné studny hluboké oči.

Třeskl výstřel. Vzápětí nato druhý. Bylo to zvláštní, ale žádnou bolest jsem necítil. Jen mě to ... asi uspalo? Zdál se mi sen. Sen o mém životě. Viděl jsem v něm vše, jak jsem ve dvaceti založil tohle klenotnictví, jak ke mně před pěti lety přišli ti gangsteři. Jak ke mně chodili každý půl rok a chtěli, abych jim ho prodal. Jak jsem pořád platil výpalné. Jak za mnou včera přišel muž, položil na stůl dvacet tisíc a řekl, že buď ty peníze přijmu a nechám podnik jim, nebo že budu zítra mrtev. Měl jsem ty peníze vzít.

Střelec se otočil a rychlým krokem vyšel z prodejny.

Nenávidím to tady. Všude je spoušť. Všechno je navlhlé, deset domů spadlo při velké vodě a dalších dvacet se bourá nebo už zbouralo. Lidi kolem toho chodí a dělají, že nic nevidí. Nikdo z nich nepomáhá, každý se stará jen sám o sebe. Je jim jedno, jestli jsou ostatní v nouzi, jestli potřebují pomoci, první jsem já, říkají si, a pak zase já. Na všechno ostatní kašlou. Ale až se něco

stane s jejich majetkem, budou zase oni nadávat na ostatní, že jim nepřišli pomoci. Lidi jsou blbí a krutí.

Uprostřed té změti sobců a snobů jsem periferním viděním zahlédl něco, co mi málem vyrazilo dech. Po chodníku na protější straně šel muž s šedivějícími vlasy. V obou rukou držel, ne, mačkal starou několikrát zprohýbanou a několikrát spravovanou ptačí klíčku. Měla široce otevřená dvířka a v ní samotné žlutá hruška. Pán nedokázal odtrhnout oči od té klece. Skoro jako by ji hypnotizoval. A po tvářích se mu kutálely velké slzy.

Zašel za roh, zmizel mi z očí. Zmizel i se svým smutkem, se svým tajemstvím. Je mi líto, že jsem na ně nestačil přijít.

Odemkl jsem branku a vstoupil na kamenitou cestičku vedoucí k hlavnímu vchodu. Nejraději bych zůstal doma, ale čeká mě rodina. Vzal jsem za kliku. Dveře byly otevřené. Hlavou mi problesklo zlé tušení. Sáhl jsem za opasek a vytáhl pistoli. Pomalu jsem otevřel vstupní dveře. V předsíni nikdo nebyl. Skočil jsem do chodby. Tam opět nikdo. Začínal jsem mít strach.

„Margaret? Margaret!“ Nikdo se neozýval. Otevřel jsem dveře do koupelny. Naskytl se mi hrůzný obraz. Drobná blondýnka ležela mrtvá ve vaně plné krve. Byla to má žena.

S hrůzou v očích jsem se vypořádával z koupelny. Za prosklenými dveřmi do ložnice se mihl stín. Kupodivu jsem necítil zlost, ale strach. Velký strach. Když někoho zastřelím, klidně se mu mohu dívat do očí, nic necítím. Do téhle chvíle jsem si myslel že jsem proti takovýmhle věcem imunní. Rozklepaly se mi ruce. Došel jsem ke dveřím do ložnice. Zvedl jsem chvějící se ruku se zbraní a druhou rukou otevřel dveře. Ozvala se rána. Chytil jsem se za srdce, které se náhle sevřelo v prudké křeči. Věděl jsem, že umírám. Hlavou mi projela zvláštní myšlenka. Ten člověk, co jsem ho dneska viděl na ulici, ten s tou klecí... Došlo mi proč v ní měl hrušku, i když tam vlastně mohl mít cokoli. Hlavně, že nebyla prázdná, protože prázdnota, to je tíha, která se nedá unést.

Už se těším na ten ples. Vezmu si ty nové šaty co jsem dostala od Tonnyho. Ostatní ženské mi budou jistě závidět poslední model od Diora.

Proboha Tonny tu bude za chvíli a já ještě nejsem umytá! Došla jsem do koupelny a do horké vody nasypala trochu koupelové soli. Voda se téměř okamžitě zbarvila do ruda. No fuj, pomyslela jsem si. Rozvázala jsem opasek u županu a nechala ho sklouznout až ke kotníkům. Palcem nohy jsem zkusila teplotu vody. Akorát. Vklouzla jsem do vany a zavřela oči.

Ozvala se rána. Proboha zase jsem usnula ve vaně! Ještěže mě to vzbudilo. Mourek asi zase shodil nějaký obraz. Musím říct Tonnymu, ať ho nepouští dovnitř.

Ve vaně plné teplé vody
Svedla má oční víčka lýtý boj
S únavou a otupělostí.
Jen proto aby konstatovala,
Že nic není absolutně dobré

Jsme střepy reality skládající obraz světa.
Pro skladbu – **zadejte kód**

Křehoučká rovnováha na špici trychtýře
Balancuje nad mořem
Bojí se o sebe sama

Bojím se, otočit se zády ke tmě.
Mám strach, že se z ní ozve:
Vím, kdo seš! Vím, kam jdeš! Vím, co chceš!
A teď tě mám!!!
Ve tmě jsou dlouhé drápy a šmátrají...
Když budu potichu, nenajdou mě

Pryč z temné kuchyně a obýváku
Pryč! Jsou naplněny mou fantazií, když všichni spí.

Fantazie – šílené obrazy vyplní prostor.
Je jen otázka času, kdy mě vlhká hnilobná ruka chytí za nohu.

(jedno vím jistě, bude to náhle)

Nepřemýšlím o svých činech
Jen mechanicky plním plán s nadějí,
Že stihnu co mám.
Mechanické úkony,
Mechanicky racionálního myšlení.

Nad sklenkou koňaku přemýšlím o světě
A jako vždy/pokud mám možnost
Nezůstanu u jediné
Prozřetelnost poodhrne závoj lidské omezenosti
A dovolí mi nahlédnout do tajemství bytí.
Avšak pod jednou podmínkou,
Že se propracuji až na dno.

Pouštní písek mě nepálí

½ promile v krvi zajišťuje mou bdělost

Zatímco kolem mě míjí vteřiny

Vesmír se otáčí a hučí.

Má zásadní otázka zní:

„Je štěstí vědět, že každá vteřina někam směřuje?“

V lehkých pohybech trávy

V šustění stébla o stéblo

Je hukot obrovských kol.

Mechanismus pracuje

Nezadržitelný spád věcí

Zuby – kol – zapadají

Pozvolna a nepozorovaně měnící fakta.

Zítřka bude všechno jinak

Tisíce básní - jedna báseň

Jsem mechanismus

„Své zítřejší skutky neodvolám“

Vzdálený hukot je všude a divím se, že ho nikdo neslyší.

Řekla jsem o něm Lence a Martine.

Řekli, že o něm vědí.

(„hovno vědí“)

Z hloubi duše se na mě směje

mé nejhorší černé Já.

A všude

na mě

číhají

nástrahy.

Stojím mezi dvěma póly

a lítám

ze strany na stranu.

Má hlava je samá boule

a poučení nikde.

Má vůle mě naviguje:

musíš víc na střed.

Ale není jí dost, není jí dost...

Uhnízdila jsem se na rohu ulice a čekám.

Tohle je to pravé místočko!

Chvilí tam stojím a koukám a objeví se Petříček.

Ach jo

Jak mě vidí, maže si to ke mě. Jen co dorazí, spustí svůj obvyklej sebelítostivej žalozpěv, jak se mu nechce žít a blá blá....

Ani moc neposlouchám.

Náhodou kouknu na jeho zápěstí.

A hele jizvičky!

čerstvoučký, červeňoučký jizvičky!

Je to vůl, zase to nezvlád.

Znechuceně ho přejeď pohledem.

„Víš co Petře, jdi do hajzlu“

Ještě chvíli si mírně vyveden z míry cosi drmolí, vidí mou netečnost... mizí.

Čekám dál. Teď už přece musí přijít!

nenučeně špicluji na rohu ulice...

Po chvíli se objeví Menclová. Jak mě vidí spustí:

„...já vůbec nevím, co si počnu s tou vzduchotechnikou. V neufertovi píšou, že ... blá blá....“

vypnu

Z dálky ke mně doléhá žvatláni...

ticho

asi čeká, že něco řeknu

„kolik místa na tu strojovnu“ opakuje dotaz

Proč se mě proboha na tohle ptá?

chudák...myslí, že všechno vím.

Nezklamuj jí a vymýšlím si:

„Na tu vzduchotechniku počítej tak 50, no možná 60m², je to přece jen větší...“

A teď už proboha vypal, dodávám v duchu.

Rozhlížím se, jestli někde nevidím tu jeho legračně kulatou hlavičku s dětskou ofinkou... tak dnes už asi ne...

Menclová tam ještě chvíli postává a asi něco říká, ale když vidí, že neposlouchám, tak mizí. Čekám dál, minuty míjí a on nikde.

Vzápětí přiletí aktivní Azeret Ávoksárij, celej udejchanej.

Že prej je úplně grogy, že si koupil celozrnnej rohlík, k večeri si ho dá se špenátem, na všechno se může vykašlat a jde se vyspat.

Ale já moc dobře vím, že si před spaním ještě trochu zacvičí a zopakuje lekci německé gramatiky.

Odletí

tak dnes ne. Zjevilo se mi tady už celý panoptikum, ale on už asi nepřijde.

Vychutnávám unikátnost momentů,

koloběh se zastavil.

Je pozdní odpoledne květnového slunečného dne.

Prohlížím si teplou oprýskanou zeď, někde se už dokonce uchytila tráva...

Čekám totiž na kluka s nejsrandovnějším jménem, jaký si dovedete představit. Jako vždycky bychom si vyměnili několik bezvýznamných vět, pravděpodobně o výhodách bezdrátového připojení. Ale těmto pár větám já přikládám zvláštní důležitost. Všechno stojí za pozornost. Hlavně si správně zapamatovat každé gesto, každý pohled, záchvěv nevyřčené myšlenky slabě probleskující výrazem tváře.

Všechno zaznamenat a uložit

Pod vysokorychlostním připojením se skrývá tolik něhy
tak těchto 5 minut, těchto pár vět, to je zlatý hřeb mého týdne

Ležím v parku na Strahově a všude kolem mě, každou molekulou éteru duní basy sound systémů. Já ležím na chladné zemi s batohem pod hlavou a dívám se vzhůru.

Vzhůru do koruny stromu, kde větve štěpící se na větévky, větvičky a podvětvičky rozkrývají oblohu.

Štěpí se

rostou výš

řídnu a řídnu

a pak přichází jen vzduch naplněný větrovím,

mísící se s prázdnotou oblohy.

A pak je nic

Rozkrývání života

Větev po větvi

Prostorem

A tak za dní vchod

Táhnou mračna nad hlavou

A vše se děje jen jakoby náhodou.

psáno za chodu několika uplynulých let

Helena Kalinová

Už jsme si hráli s Myšákem celé odpoledne. Docela fajn typ, tenhle Myšák. Říkal, že už tady bydlí asi rok. Zvláštní, nikdy jsem ho tu nepotkal. Asi jsme na sebe prostě neměli štěstí.

Co nevidět se začne stmívat. Z toho lítání po venku mi celkem vyhládlo.

„Myšáku!“ křiknu na svého nového známého. „Nezajdeme někam na večeři?“

Neslyší mě. Jak se roz dováděl, není k zadržení.

„Myšáku, slyšíš mě? Už je pozdě, mám hlad, nedáš si taky něco?“

Zarází se, zamrká a pohlédne na oblohu. Slunce zapadlo, na bledé nažloutlé obloze se vynořují červánky.

„Sakra, musím domů,“ kníkne nešťastně.

„Tak mi ukaž, kde bydlíš,“ vyletí ze mne, ani nevím jak.

Myšák vyvalí oči. „Po tak krátké známosti?“

Najednou se rozběhne a já v domnění, že si chce hrát, jej následuji. Sotva mu stačím, ale mám výhodu, v nastávajícím šeru vidím lépe než on.

Kručí mi v břiše. (Přestaň si hrát, zastav, půjdeme se najíst.)

Vběhne do díry. Tak on opravdu spěchal domů, projednou si ze mě neutahoval.

„Myšáku!“ houknu za ním. Vstup do díry zmizel. Ale on tam někde je.

„Co je?“ ozve se Myšák nerudně. (Nehraj to na mě.)

Rozrývám zem, odkud vycházel jeho hlas. „Můžu k tobě na skok na svačinu, když už nechceš jít na něco většího?“

„Nemůžeš.“

„Proč ne?“ ptám se a obcházím okolo.

Hlad!

„Nikdo tady není. A já nesmím pouštět nikoho domů, když jsem sám.“

(Co tak najednou?) „Jsme kamarádi, pusť mě...“ škemrám.

Je tak spokojený, že je doma, v klidu, teple a bezpečí. „Nepustím tě.“

Bože, jíst!

„Jsi had!“

Jenže já zrovna našel zadní vchod.

Barbínka ze stánku
z krajek a volánků
sen, co se na víčku chvěl
Jak svatej obrázek
růžička ve váze
takhle bys vidět mě chtěl

Jsem krůpěj tramínu
u stolu ve stínu
platanů na konci dne
Radost až do rána
do kůže vepsaná
anebo - taky ne

Jak zlaté kapradí
cestu ti poradím
k pokladům uprostřed skal
Jsem tvůj anděl strážný
co ve chvíli vážný
přispěchá, i kdyby spal

Ty rány tak bolí
když dravec tě skolí
pařátem po tepně tne
Jsem tvoje zbraň sečná
tvá jistota věčná
anebo - taky ne

Jak střípek zrcátka
posílám prasátka
do temnot smolnatých dnů
Jen žádné rozpaky
na tácku z alpaky
přitančí dáma tvých snů

Když tě
Bludička Marilyn
svede do rašelin
bahno se pod patou hne
Já bez hrdé pýchy
ti odpustím hříchy
anebo - taky ne

Znám
Do ráje zadní vchod
nabízím doprovod
k pramenům posvátných řek
Budem tam coby dup
z tvých Dolních Měcholup
nastává tvůj zlatý věk

Jsem
Kol tebe semknutá
když těžká minuta
smutkem se po duši pne
Krása tě uzdraví
příkoří napraví
anebo - taky ne

Kdo
Hledí jen nahoru
na múzu z mramoru
nepozná, že vrhá stín
Ber všechno nebo nic
nedám ti polovic
uneseš náklad mých vin

Já na rubu něhy
mám hrubými stehy
vyšito, čeho ses bál
Barbínka ze stánku
z krajek a volánků
anebo - a tak dál

Když
Síly tě opustí
podlehneš bolesti
upadneš do prachu cest
Tak pán Bůh laskavý
rameno nastaví
tíhu ti pomůže nést

Pro časy nevlídné
naději nabídne
slza hned na víčku schne
Má víra je pevná
že shůry nám žehná
anebo - taky ne

Bylo-nebylo, žila byla jednou jedna veselá mladá dívčina sličného vzezření - zkrátka kočka. Říkali jí Karkule Červená. Jednou se vypravila ke své babičce na oslavu narozenin. V košíčku měla bábovku, chlebičky a asi čtyři sedmičky dobrého vína. Cesta k babiččině chaloupce vedla hlubokým a temným lesem, ale Karkule se neobávala ani kočkodlaka, před nímž ji vždy varovala matka. Na lesním palouku potkala Děvomila Vlka. Dali se spolu do řeči, a mezi jiným se Karkule svěřila dotyčnému Vlkovi, kam jde, za jakým účelem, adresu, rodné telefonní číslo své babičky. Když se Vlk takto rafinovaným způsobem dověděl všepotřebné, jat nízkými pudy předešel Karkuli a dojel na ukradeném kole o pár hodin dříve do babiččiny chaloupky. Babičku odeslal do lázní a sám zaujal místo v její posteli a čekal na Karkuli. Ta, když konečně dorazila, upřímně se rozesmála, když spatřila pana Vlka v babiččině posteli, v babiččině čepci a s babiččinými brýlemi na čtení! Ocenila to jako zdařilý fórek. Po konzumaci lahůdek a vína v sobě našli vzájemné zalíbení. Není pravdou, že se Karkule ptala pana Vlka, proč má tak velké oči, jak psaly některé bulvární pohádky. Naopak: Vlk se ptal: "Karkulko, čípak je to jůzový čumáček?" a "čípak jsou to tojinta?" a podobně. Také se nezakládá na pravdě, že Vlk spolknul Karkulku. K žádnému spolknutí nedošlo. To si jen milenci vzá-jemně ohryzávali obličeje. Nezodpovědní pisálkové pravděpodobně si polovičatou informací přizpůsobili svým senzacechtivým představám. Smích a veselí zněly chaloupkou až dlouho do noci. Bujarý mejdan způsobil, že Karkulka zapomněla na mamínčina varování. Sami si už dovedete představit, jak to dopadlo... A jak šel čas, milé děti, Karkule Vlková po létech ovdověla, žila sama ve své chaloupce dál, avšak jůzový čumáček se změnil v raťafák s bradavicí a pod huňatým obočím dvě krhavých očí zíralo pichlavým pohledem na okolí. Jednoho dne se u její chaloupky objevili Jeníček s Mařenkou..... Ale to už je docela jiná historka.

Fuj, to byl ale hnusný sen. Ležel jsem na čemsi chlupatém, strašně to smrdělo, cáry kůže okusovaly krysy. A ta strašná zima, ještě teď ji cítím v kostech. Na tohle musím rychle zapomenout.

Pod hlavou cítím veliké Reково tělo. Už je mu asi horko, tak začal rychle oddechovat, a to mě probudilo. Ale ještě neotevřu oči. To příjemné teplo, které se mi rozlévá po těle, si chci vychutnat. Hladím Reka po huňaté srsti na krku, vypadá trochu jako hřiva, zvlášť, když ho maminka vykoupe, to je z něj pak úplný lev. Je větší a starší než já, ale nechá si ode mne všechno líbit. Jen za uši ho nesmím tahat to on nemá rád, vždycky hned vyskočí a uteče. Ale když spolu ležíme na sluníčku, jako třeba teď, a já ho zatahám za ucho, rychle se chytím hřivy a přehodím nohu přes jeho záda, tak mě kousek sveze. Ne moc daleko, jen pár kroků, déle se nikdy neudržím a nedělám to moc často, jsme přece kamarádi.

Už jsme spolu prozkoumali celý náš veliký dům. Všechny kůlny, chlěvy, stodoly i půdy, a pořád je co objevovat. A taky zahradu, tam chodí Rek nejradši. Když se postavím k brance, tak hned přiběhne a strká do ní hlavou. Všechny svaly má napnuté a nedočkavostí se celý třese. Hned jak pustím kliku, vyrazí jako střela po strmé cestě, která vypadá, jako by vedla přímo na oblohu. Odtud, zespodu, stromy nejsou vidět, jen pěšina a hned mraky. Myslím, že kdyby běžel dost rychle, tak nahoře skočí rovnou do nebe.

Já nedoběhnu ani do půlky. To mě začne píchat u srdíčka a musím se zastavit. Vždycky si přitom vzpomenu na tatínka. Jestlipak ho srdíčko taky tak bolelo, když ho do něj střelili. Určitě o hodně víc, když na to umřel. To tenkrát přišli vojáci zapálit náš dům. Všichni utekli do lesa a z kopce pak viděli, jak půl vesnice hoří. Když vojáci odešli, šel se tatínek podívat, co z domu zbylo. Jenže vojáci se vrátili. V noci jsem se narodil já. V lese pod Oberskem. Minuli jsme se s tatínkem jen o několik hodin.

Ani Rek nikdy nedoběhne až nahoru. Když vidí, že už nemůžu, tak se zastaví a vrátí se ke mně. Jdeme pak spolu pomalu nahoru a on mi cestou povídá, jak to tenkrát bylo.

Z kuchyně už voní oběd, slyším přicházet dědečka. Jde z pole, má vysoké boty s podkůvkami, jejich ostré klapání se rozléhá na kamenném dláždění u vrat a pak změkne v nízké travičce na dvoře. Na zápraží pohladí Reka, ale opatrně, aby mě nevzbudil. Jenže já nespím, jen se mi ještě pořád nechce otvírat oči a taky nemám hlad. Prý musím hodně jíst a hodně odpočívat. Tak je se mnou pořád Erna. Je ještě starší než dědeček a povídá mi pohádky. Ve stodole, za tou velkou hromadou dřeva, jsou ve zdi malá železná vrátka a těmi se dá vejít do jiného světa. Žijí tam jen zvířátka a je to tam jak v ráji. Známe to tam jen my tři - Rek, Erna a já. Až budu velký, odhážu dřevo a ta dvířka najdu.

A teď přichází Bertík. Má stejně dlouhý krok jako dědeček, ale na pěšině od zahrady ho skoro vůbec není slyšet. Nikdo jiný už nepřijde. Babička je v kostele, to je hodně daleko, tak přijde až odpoledne. Maminka šla pro potravinové lístky. Tam ji zase nechají dlouho čekat, takže se vrátí až večer.

„Neměli bychom vzbudit Josífka?“ ptá se Bertík do cinkání příborů.

„Nechte ho spát,“ říká Erna. „Já mu to pak ohřeju.“

V kuchyni zavoní polévka, pak brambory s tvarohem a nakonec melta a hrubý tabák, ze kterého si dědeček ubalí cigaretu. Tu vůni mám moc rád, melta a tabák. Až budu velký, budu taky...

„Ten chlapec vám umře,“ říká tiše Erna. Malinko pootvírám oči. Bertík se mračí a už se nadechuje k rázné odpovědi, ale Erna náhle vstane, chytí dědečka za rameno a už skoro křičí:

„Podívej se, jak je bledý. Moc života v něm už není. Musíš mu uvařit polívku ze sedmi vran, jinak vám umře! Udělej to, nebo umře!“

„Kde bych teď v létě vzal vrány,“ říká dědeček a snaží se Ernu uklidnit.

„Jaképak léto, vždyť padá sníh,“ zlobí se Erna.

Bertík sfoukl ze stolu bílé chmýří. „To je přece peří.“

Dědeček se udiveně rozhlédne. „Kde se to tu vzalo?“

„Ráno přišli z Revolučního výboru, rozpárali polštář,“ bručí rozmrzele Bertík a loví pířka z melty.

„Když nejsou vrány, stačí vrabci. Ale vrány jsou lepší. Musíš počkat, až napadne první sníh. Pak dobře hlídej, kdy přiletí prvních sedm vran, a ty musíš zastřelit. Rozumíš? Musíš je zastřelit a uvařit z nich polívku. Jinak vám umře.“

Rek, polekaný tím hlukem, náhle vyštěkne a já otvírám oči.

„Tak jak ses vyspal, Josífků?“ usmívá se na mě dědeček. „A co jsi dělal celý den?“

„Povídali jsme si s Rekem. Říkal, že se bojí, aby ho taky nevzali do družstva. Berou i psy?“

„Ne, psy ani kočky neberou,“ směje se Bertík. „A i kdyby, zvířátka tam budou pěkně pohromadě a bude jim veselo.“

„Jako v tom ráji zvířátek tam za vrátky?“ ptám se Erny, ale ta neříká nic a dědeček jen pokrčí rameny:

„To ví jen Bertík, to je odborník na ráj zvířátek.“

„Jednou mě tam musíte vzít s sebou, tím vašim zadním vchodem,“ usměje se Bertík. Dědeček uhasí cigaretu, vstane a sáhne na skříň pro vzduchovku. Kývne na Bertíka a spolu vyjdou na dvůr. Bertík udiveně hledí na pušku.

„Snad bys nebral vážně ty pomatené řeči.“

„No co, vyzkoušeli jsme všechno možné, tak proč ne tohle. Co tu chtěli vejboři?“

„Říkají, že hledají nějaký lejstra po Němcích. Vyslychali taky Ernu a pak říkali, že ji máme poslat pryč. Prý je to Němka a měla by jít do odsunu. Když žijeme s Němcem v jedné domácnosti, tak nedostaneme potravinové lístky.“

„Kam by měla jít? Chalupu jí vypálili, stejně jako nám. Tobě tam shořel jen plyšovej medvěd, ale jí skoro celá rodina. Ernu nikdo vyhazovat nebude!“

Ještě nikdy jsem neviděl dědečka tak rozzlobeného.

„Já přece nechci, aby odešla.“ Bertík najednou neví, kam s rukama. „Já jen nechci, aby tak mluvila o Josífkovi. Co kdyby to slyšela Terežka. Já bych chtěl, aby nikdo...“ Bertík jen naprázdno otvírá ústa. „Chtěl bych, aby všichni...“

Bertík, ještě o půl hlavy vyšší než dědeček, ten Bertík, který unese dva pytle obilí jako pířko, ten, který věří v ráj zvířátek za vrátky i na zemi, stojí uprostřed dvora, němě rozkládá rukama a oči se mu začínají lesknout. Teď se musí něco stát, teď musí někdo něco udělat. A najednou dědeček pouští flintu na zem a bere Bertíka tak, jak vždycky bral jen koně, bere ho kolem krku a tiskne ho k sobě. Dva největší a nejsilnější chlapi na světě tu takhle strnou a polední slunce nad jejich hlavami se zastaví. Zlatavý prach v jeho paprscích přestane vířit. Černé siluety holubů s rozepjatými křídly stojí na obloze a stojí i moje srdce. Jak dlouho vydrží svět takhle stát na místě? Jestli teď něco rychle neudělám, zřítí se a rozsype. Na prach. Jsem najednou strašně sám na tak velký úkol. Nebo ne, je tu přece ještě Rek. A už ho tahám za uši, přehazuji nohu přes hřbet a vyrážíme od zápraží doprostřed dvora, kde mě opouštějí síly a kutálím se Bertíkovi k nohám.

„Co to tu máme za husara,“ směje se Bertík s očima plnými slz. Zvedá mě vysoko nad hlavu a haleká na celý dvůr:

„Takhle vyrosteš, takhle vysokej budeš chlap!“ A vyhazuje mě do vzduchu. „Erna ti uvaří polívku ze sedmi vran a bude z tebe největší chlap v dědině. A u muziky každému nameleš, kdyby ti chtěl chodit za Kristýnkou.“

Teda, za Kristýnkou ať si klidně chdí, kdo chce. Bydlí hned vedle, je o rok mladší, než já, a z těch jejích černých očí jde strach. Já mám radši Elišku, ta se pořád směje a vždycky řekne:

„Ukaž ruku, Josífků,“ a dá mi hašlerku „abys nebyl nemocný“. Je to Bertíkova kamarádka a zrovna přichází. Směje se a mává mi.

„Ne tak vysoko, Bertíku, vždyť ho vyhodíš až do nebe.“

Když letím nahoru, tak se Eliška zmenšuje, vyplašení holubi vzlétají, na chvíli se ocitám uprostřed jejich hejna a jeden se otře křídlem o moji ruku.

„Neboj se, Eliško, do nebe pojeďu na Rekově.“

Eliška se zmenšuje a její smích náhle zvoní ze strašně dálky. Jednou mi napsala dopis. To ale bylo mnohem později, nebo vlastně docela nedávno.

Milý Josífků,

koncem října se bude náš dům bourat. Vlastně celý horní konec dědiny, všechny ty grunty po Němcích. Už jsou všechny na spadnutí. Od té doby, co je Bertík na vozíku, jsem byla na všechno sama.

Sama. První jsme odešli my s maminkou. Do města, blíž k nemocnici. Pak odešel dědeček. Ten tabák, co tak hezky voněl, mu roztrhal plíce. Brzy po něm Erna, která byla už dlouho duchem v jiném světě. Babička vždycky k večeru chodila nahoru, na zahradu. Je tam odtud krásný výhled na všechny strany. „Tady vás mám zase všechny pohromadě, když je mi po vás smutno.“

Bertík pořád věřil v ráj pro všechny, i když to bylo pořád těžší. „Čím víc budem pracovat, tím dřív to bude.“ Když se začalo orat, tak někdy i týden nepřišel domů. Eliška mu nosila jídlo na pole. Babička se vždycky několikrát za noc budila strachem a pak ze zahrady vyhlížela reflektory traktoru, aby se ujistila, že se na těch kostrbatých polích nepřevrátil. Až jednou opravdu uviděla, jak se sloup světla vztyčil k nebi a motor utichl. Přiběhli ještě včas, aby to Bertík přežil, ale na nohy se už bez cizí pomoci nikdy nepostavil.

Babička chodila na zahradu stále častěji. Jednou ráno ji tam našla Eliška, jak leží na zádech s rukama zkříženýma na prsou a kolem ní kvetou ocúny. Míval jsem moc rád ty zvláštní fialové květiny. Na zahradě ale růst nesměly, kravičkám by po nich bylo zle. Teď jsme ale už žádné kravičky neměli.

Bertík s Eliškou dostali přízemní byt na sídlišti. Dům zůstal opuštěný, stejně jako tři další grunty vedle něj. Děravou střechu nikdo neopravil, dnes už stačí jen trocha mokrého sněhu a - vstup jen na vlastní nebezpečí.

Za pár dní můj rodný dům zmizí. Měl bych se s ním rozloučit.

Oprýskaná vrata, vytlučená okna. Smutný pohled, ale jak jinak může vypadat dům, kde už léta nikdo nebydlí. Sáhл jsem do tajné pukliny pro klíč. Co na tom, že vylomený zámek netřeba odmykat. Jdu přece domů. Procházel jsem důvěrně známé místnosti a bylo to stále smutnější. Všude prach a střepy, vše jakoby poníženo a zneuctěno. Snad jen to místečko na zápraží, kde jsme sedávali s Rekem, zůstalo nedotčené. Stodola má děravou střechu, propadlý strop podepřený několika trámy a na krovech visí nevydělané králičí kůže. Obloha se zatáhla, začal foukat studený vítr a ve vzduchu poletovaly vločky sněhu. Začalo se stmívat. Schoval jsem se do stodoly a vtom jsem si všiml, že hromada dřeva je pryč. Jestlipak jsou tam opravdu ta dvířka, o kterých mi vyprávěla Erna? Místo vrátek jsem našel jen velkou díru, zeď se už začínala hroutit. Protáhl jsem se na druhou stranu a když oči přivykly šeru, uviděl jsem stodolu podobnou té naší - žebříňák, mlátička, samovaz, u stěn pluhy a brány.

Najednou jsem odněkud uslyšel hudbu a rozjařené hlasy. Vyšel jsem na dvůr. Pod kůlnou stály dva divoce pomalované automobily a jinak nikde nikdo. Jen kolem dveří vedle chléva prosvítá slabé světlo.

Když jsem se k nim přiblížil, nečekaně se rozlétly a odhodily mě stranou s takovou prudkostí, že jsem se poroučel k zemi. Z místnosti se vyvalil mohutný oblak páry a z něj za veselého vířskotu vyrazila tlupa nahých dívek. S ječením se vrhaly do plných necek, polévaly

se vodou z kbelíků a nastavovaly svá rozpálená těla ledovému proudu z pumpy. Jako opařený jsem hleděl na tu scénu v rudém mihotavém světle, které vycházelo z otevřených dveří. Tak mě zahlédla jedna z dívek. Krátce vyjekla a reflexním pohybem se snažila zakrýt, co se dalo. Pak se na mě zkoumavě zahleděla a vykřikla:

„Josífků, jsi to ty? No jasně, je to možný, jakej je z tebe velkej chlap! To máš z těch vraních polívek, že?“

A začala se smát, Kristýnka, pořád stejná potvora, která si ze mě vždycky jen utahovala, vždycky mě ponoukala k nejrůznějším nepravostem a nakonec mě vždycky přeprala. Ale je z ní neuvěřitelně krásná ženská. Ať už jsem vyrostl z vran, nebo proto, že to máme v rodině, teď už by mě nepřeprala, už se jí nebojím.

„Taky ses přišel rozloučit? Máme tady *dámskou* jízdu, musíš se přidat.“ Pak mě vzala za ruku a přivedla k ostatním rusalkám. „Holky, mám pro vás dárek. Tohle je Josífek, můj soused z vedlejší ruiny a moje první láska, můžete si ho na chvíli půjčit.“

Dívky vyskákaly z vody a cupitaly do vyhřáté komory. V rohu stál doruda rozpálený kotel, ze kterého se valila pára.

„Sundej si tu bundu, nebo je ti tady zima?“

Moje oblečení přistálo na hromadě ostatních svršků a kolem se začal stahovat kruh mladých těl.

„Proboha, kolik vás tu je?“

Ze zadní lavice se ozval veselý hlásek: „Hádej, já přijdu nakonec a to bude tvoje šťastné číslo.“ Dívky se rozvihňaly a Kristýnka mi podala tlustou, vlastnoručně ubalenou cigaretu.

„Tys to ještě nikdy nezkusil? Fakt? No tak to musíš, všechno se má jednou zkusit.“

Zdravý rozum mi vždycky říkal, že je spousta věcí, které by se rozhodně zkoušet neměly, ale není divu, že v takové situaci se rozum odmlčel. Potáhl jsem z cigarety, podruhé, potřetí a kruh těl se nade mnou uzavřel. Nastalo něco jako sluneční erupce. Nemám tušení, jak dlouho to trvalo a co se vlastně se mnou dělo. Když jsem zase začal vidět kolem sebe známou místnost a rozjařené divoženky, uslyšel jsem někoho, jak říká: „Ukaž ruku, Josífků.“

Natáhl jsem ruku a uviděl Kristýnku s injekční stříkačkou. „Tohle je ještě lepší. Teď vyzkoušíš, co jsme vlastnoručně navařily.“

Jehla mi vjela do žíly a bylo to, jako by ve mně vybuchla supernova. Tisíce světů se ve zlomku vteřiny rozzářily a rozpadly na prach. Stále znovu a znovu, snad celou věčnost. Pak mě probudila hrozná bolest a pořád se stupňovala. Bylo mi strašně zle a kruté bolesti prostoupily celé mé tělo až po konečky vlasů. Vypotácel jsem se na dvůr, zoufale bezradný jsem po čtyřech lezl do stodoly a hledal díru ve zdi. Protáhl jsem se na druhou stranu a vrávorat tmou. Narazil jsem do jednoho z trámů, které podpíraly strop, a ten se začal bortit. Balík shnilých kůží mi spadl pod nohy. Strop se prolomil a padající trámy mě srazily k zemi. Pak se začaly sypat střešní tašky. Zvířený prach pomalu dosedal na novou hromadu sutin. Ležel jsem na shnilých páchnoucích kožešinách, plamen v těle uhasl a začala mi být strašlivá zima.

Fuj, to byl ale hnusný sen. Musím na něj co nejdřív zapomenout. Hladím Reka po huňatém krku a cítím, jak se mi po těle konečně rozlévá příjemné teplo. Ležíme na prahu, Erna v kuchyni chystá oběd. Dědeček je na poli, babička v kostele, Bertík šel za Eliškou. Budou se brát. Už to nebude Bertík, ale strýc Robert. Maminka šla pro potravinové lístky. Dnes určitě něco přinese.

„Reku, vstávej, půjdeme na zahradu. Jsem silný, jako nikdy předtím. Dostal jsem polívku od sedmi vran. Už se tě nikdy nepustím. Dnes dojedeme spolu až nahoru.“

ZaDní vchod

Jen Žáček

[scéna je temná; v čele jeviště se nacházejí zavřené dveře; vážná, avšak jazzová a tajemná hudba uvádí scénu]

[rychle čtené] ...„z tohoto hlediska, jsou nesmírně důležité předchozí relevantní odkazy osoby stejně tak, jakožto interpelentní poznámky při jejím investigativním chování.“ Když dočetla řádek, zaklapla knihu. [znechucený povzdych] Promnula si oči. Vstala z křesla, zhasla lampičku, šla do kuchyně, vzala sklenku a nalila si vody z láhve. Šla do ložnice, lehla si a znavená i oblečená usnula.

Celou noc nehnuta ležela. Ale ve skutečnosti si to myslela jinak: probudil ji jakýsi divný pocit. Nějaká touha. [dveře klapnou; malinko se pootevřou; do otevřeného místa svítí bodový reflektor] Touha jít za něčím tajemným, za něčím neznámým... [dveře se otevírají o něco více] Tam hned vedle vitríny. Prošla. [z pozapublika přichází dívka; zkoumavě hledí; proklouzne dovnitř] Objevila se v nádherném světě. Jakoby to už ani nebyla ona. Byla příliš dokonalá. Prostředí jen těžko popsatelné – měnilo se každým okamžikem, jak ona si usmyslela. Slunná pláž, západ slunce v horách, první schůzka se svým milým i ta místa přeplněná nakupujícími co tolik zbožňovala. [čteno s dramatickým pauzami] Chodila, plavala, dýchala, ale také nemusela. Létala – dělala co se jí zlíbilo. Bylo to nádherné. Beze spěchu. [] Nějakou chvíli pobyla, ale pak se rozhodla vydat se zpět – ta nejistota tam, uvnitř, jí znepokojovala. [dívka vychází ze dveří; mizí za publikem]

Vrátila se tedy zpět. Prošla místem, jímž předtím přišla a jelikož bylo již světlo na chvíli ulehla a pak jakoby se znovu probudila vstala vstříc dalšímu dni. [světlo ve dveřích zhasíná]

Další den utekl. Večer vypadal podobně jako ten předchozí. Když však ulehla. Hned mohla projít tím místem. [rozsvěcuje se světlo; dívka prochází] Učinila tak... Celou dobu dělala věci nemožné, věci které by jinak dělat nemohla. Zase létala, běhala, [ironicky] opět se poprvé setkala se svým milým...ale zacházela ještě dál. Potkala se s ním i podruhé. [] Vše si vychutnávala. Když byla plna, vrátila se zpět, prošla a na svém loži opět spočinula jen na několik okamžiků. [světlo zhasíná]

Takto se to opakovalo několikrát.

[pauza]

Klaply dveře. Věší kabát, klíče, zouvá lodičky. Rozpouští si vlasy a je vidět její nádherná šíje. Přišla z města časně ráno, po dlouhém flámu. Znavena lehla si na pohovku. „Na chvíli odpočinout a pak zase dál...“ Ale jen co se opřela, už se jí zase zmocňovala ta touha. [světlo se rozsvěčí] Touha duší vstát a jít k tajemnému vchodu. Chvíli odolávala. [pauza] Pak proběhla. A zase byla náramně svěží. Obdivovala se další schůzce se svým milým, světu, zpívala, celý svět patřil jenom jí. Zneklidňující pocit ji rychleji než dříve připomněl, že tady není doma. [do dveří si stoupne statný muž zády k publiku] Mířila tedy zpět. Když přišla ke vchodu, stál tam jakýsi statný muž. Nevšimala si ho, chtěla projít, teď, rychle už ani chvíli zde. Nenechal ji jít. Chvíli to opakovala. [dívka se snaží projít; muž se nehýbá; v momentě kdy chce dívka proklouznout o kousek dál, pouze se přesune] Muž byl neoblomný. Nakonec zklamaná a zničená vzdala. [dívka opět mizí ,uvnitř‘]

Nezbývalo jí, než létat, odpočívat a dělat všechno možné, co mohla jen zde. Nemohla vejít zpět, domů... Dokonce si i představovala, že je doma. Ale hned jak myslela na něco jiného, představa se ztratila. A zase plavala, věšela kabát, běhala, milovala se a byla šťastná a

patřil jí celý svět, dokud si nevzpomněla na domov. Stýskalo se jí. Zkusila to tedy znovu. Jiná cesta než projít není. Ale když tam bude muž, nepůjde to... [pauza]

Přichází. [zevnitř jsou slyšet její spěšné kroky] Když je o něco blíže, vidí postavu vrhající stín. [hlava dívky se objeví za mužem] Opět zkouší proklouznout, ale opět se nedaří. Muž za to ani nemůže. Ale ona chce přeci projít! [pauza] Hledí na něho. Je jako z kamene. Že by byl tak necitlivý? [pauza; dívka hledí na muže] Udeří ho. Nic, muž se ani nehne. Vzdává se. [dívka se vrací dovnitř]

[pauza]

[světlo zhasíná; muž znuděně a laxně promluví; kouká na hodinky] „A hele, svítá, půl sedmý – končí mi šichta...“ [zavírá dveře; odchází do publika] A tak se hrdinka této tragédie nikdy nedostala domů, jelikož nepřišla na tajemství slov „Za dní vchod“. Pohybuje se za hranicí reality, do níž vchod ústí patrně ještě dnes a vysnívá si svůj život tak, jako nikdo z nás...

[hudba v závěru je veselá]